

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

Föredraganden: Marzia
Kristensson

DOM
2014-02-24
Meddelad i
Växjö

Mål nr
4554-13

SÖKANDE

ELIAS Syd AB
Häradsvägen 18
372 60 Bräkne-Hoby

MOTPARTER

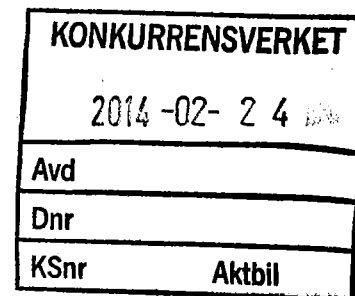
1. Videum AB, 556292-3366
351 96 Växjö

2. Bravida AB
Box 3154
350 43 Växjö

3. Växjö Elmontage AB
Box 3176
350 43 Växjö

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att utvärderingen görs om, varvid anbuden från Växjö Elmontage AB och Bravida AB inte ska beaktas.

Dok.Id 86820

Postadress
Box 42
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-56 02 00
E-post: fva@dom.se

Telefax
0470-255 02

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Videum AB (Videum) genomför en upphandling avseende el- och telearbeten. Upphandlingen sker genom förenklat förfarande enligt LOU med avsikt att ingå ramavtal. Videum har för avsikt att teckna avtal med tre entreprenörer som rangordnas. Enligt tilldelningsbeslut den 29 november 2013 har Videum AB beslutat att anta anbud från Växjö Elmontage AB (VEAB), Bravida Sverige AB (Bravida) och ELIAS Syd AB (ELIAS).

ELIAS begär överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas så att utvärdering av anbuden sker utan beaktande av anbuden från VEAB och Bravida. I andra hand yrkar ELIAS att upphandlingen rättas så att VEAB vid anbudsutvärderingen erhåller noll poäng i fråga om kvalitets- och miljöledningssystem.

Videum bestrider bifall till ansökan om överprövning.

Till stöd för sin talan anför parterna bl.a. följande.

ELIAS Ramavtalet är uppbyggt så att den leverantör som rangordnas högst kommer att få fler uppdrag än lägre rangordnade leverantörer. *VEAB* har inte bifogat något intyg som visar att bolagets egen personal har genomgått KNX-utbildning. Istället återfinns som bilaga till anbudet ett intyg som visar att Dan Gustafsson hos Eltech i Växjö AB (Eltech) har genomgått sådan utbildning. *VEAB* har därmed åberopat kapaciteten hos Eltech för att uppfylla ett kvalificeringskrav för upphandlingen. En leverantör har enligt 15 kap. 15 a § LOU vid behov och när det gäller ett visst kontrakt möjlighet att åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringskrav. Detta förutsätter dock att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. *VEAB*:s anbud innehåller inte någon handling som påvisar att Eltech har förbundit sig att tillhanda-

hålla sin kapacitet för de arbeten som avses med upphandlingen. VEAB:s anbud uppfyller därmed inte de kvalificeringskrav som har ställts upp för upphandlingen.

Bilaga 3-7 i VEAB:s anbud saknar firmabeteckning. Vidare har inte någon e-postadress angetts i anbudet.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbudsgivare till sitt anbud ska bifoga information om sitt miljö- och kvalitetsledningssystem. Denna information ska utvärderas inom ramen för upphandlingen. För maximala tio poäng krävs att anbudsgivarens kvalitetsledningssystem uppfyller kraven i ISO 9000 och att miljöledningssystemet uppfyller kraven i ISO 14000. Vid anbudsvärderingen har VEAB tilldelats maximala tio poäng i den aktuella kategorin. VEAB har dock inte gett in några handlingar som visar att deras kvalitets- och miljöledningssystem skulle uppfylla kraven i ISO 9000 eller ISO 14000. VEAB:s anbud innehåller istället information om det kvalitets- och miljöledningssystem som tillämpas av EIO Medlemsservice AB (EIO). EIO är ett branschföretag för elinstallatörer. EIO har utarbetat ett kvalitets- och miljöledningssystem med möjlighet för medlemsföretag att, i samarbete med EIO, erhålla egen ISO-certifiering. VEAB är ännu inte medlem i EIO och kan således inte ha implementerat några kvalitets- eller miljöledningssystem med hjälp av EIO. VEAB borde rätteligen ha tilldelats noll poäng i fråga om kvalitets- och miljöledningssystem. Att i strid med utvärderingskriterierna ge VEAB maximala tio poäng står i strid med likabehandlingsprincipen enligt LOU.

Av *Bravidas* anbud framgår att Roger Jarnemyr kommer att agera arbetsledare vid utförandet av kontraktarbetena. Enligt förfrågningsunderlaget ska CV och intyg för arbetsledare bifogas anbudet. *Bravidas* anbud innehåller inte något CV vare sig för Roger Jarnemyr eller för annan arbetsledare. Vidare saknar *Bravidas* anbud intyg som avser Roger Jarnemyrs kvalifikat-

ioner. Bravidas anbudsformulär saknar dessutom firmabeteckning och e-postadress. Av Bravidas anbud framgår att anbudet har lämnats av Thomas Roshäll. Registreringsbeviset i Bravidas anbud visar att Thomas Roshäll inte är firmatecknare för Bravida.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbud ska vara kompletta och innehålla samtliga begärda uppgifter i föreskriven form. Vidare anges att anbud som inte innehåller efterfrågade uppgifter och handlingar kommer att förkastas. Därmed borde de brister i VEAB:s respektive Bravidas anbud ha lett till att Videum förkastat anbuderna. Att trots bristerna låta anbuderna bli föremål för utvärdering står i strid med likabehandlingsprincipen i LOU. ELIAS har rankats som leverantör nummer tre i upphandlingen. Hade VEAB:s och Bravidas anbud förkastats, så som borde ha gjorts, skulle ELIAS ha rangordnats som leverantör nummer ett. Under alla förhållanden skulle ELIAS vid en korrekt utvärdering av VEAB:s kvalitets- och miljöledningssystem ha rangordnats som nummer två. En högre rangordning medför fler uppdrag enligt ramavtalet. ELIAS har därför drabbats av skada på grund av de fel som begåtts vid upphandlingen.

Videum ELIAS menar att *VEAB* saknar en handling från Eltech som styrker att de har förbundit sig att tillhandahålla den kapacitet för de arbeten som avses i upphandlingen. Eltech är den leverantör som Videum brukar anlita rörande KNX-frågor, oftast via nuvarande avtalspartners (ELIAS och VEAB). ELIAS har själv använt Eltech som sin leverantör i sitt anbud för årsavtal 2014. Det är riktigt som ELIAS påstår att Eltech inte lämnat ett skriftligt åtagande i VEAB:s anbud, men eftersom denna handling finns i ELIAS anbud kan det inte råda något tvivel om att åtagandet finns eftersom det avser samma upphandling och samma leverantör. Vidare hävdar ELIAS att bilaga 3-7 i VEAB:s anbud saknar firmabeteckning och att anbudet därför ska förkastas. Bilaga 3-4 avser kvalitet- och miljöplan och på dessa är tydligt angivet att de avser VEAB. Bilaga 5 är KNX-behörigheten

och det vore högst onaturligt om denna bilaga var försedd med VEAB:s firmabeteckning. Bilaga 6 är arbetsledarnas CV, Lars-Olof Danielsson och Håkan Stödberg. Detta är VEAB:s ägare. Håkan Stödbergs intyg om allmän behörighet är inte efterfrågad i underlaget. Av Lars-Olof Danielssons CV framgår tydligt att han är firmatecknare i VEAB sedan 1996. Bilaga 7 avser personlig behörighet utfärdat på Lars-Olof Danielsson. Med hänvisning till att han är firmatecknare för VEAB saknar en formell firmabeteckning här betydelse. I vart fall är det att anse som en mindre avvikelse som inte medför att anbudet ska förkastas.

ELIAS har framfört att VEAB:s anbud saknar e-postadress. Detta påstående stämmer. Samtliga anbud utom ELIAS saknar e-postadress. Den troliga orsaken är att det inte framgår av anbudsformuläret att en sådan krävs, vilket inte borde lastas entreprenören. Samtliga fem anbudsgivare är välkända av Videum, som sedan tidigare har samtliga e-postadresser till anbudsgivarna. Detta är också fråga om en mindre avvikelse som inte medför att anbudet ska förkastas.

VEAB är medlem i EIO, varför de har tilldelats samma poäng som ELIAS vad gäller kvalitets- och miljöledningssystem.

Vad avser avsaknaden av CV i *Bravidas* anbud medger Videum att detta stämmer. En trolig orsak är att detta inte finns uppräknat i de bilagor som anges i sista stycket i anbudsformuläret, vilket Videum missat. Roger Jarnemyr som har angetts som arbetsledare är välkänd av Videum. Han är både kompetent och duktig och Videum anser inte att avsaknad av CV ska utgöra grund för uteslutning eftersom det är otydligt i anbudsformuläret vilka bilagor som ska medfölja. ELIAS menar även här att det saknas firmabeteckning på bilagor i *Bravidas* anbud. Detta påstående stämmer inte eftersom samtliga handlingar är utfärdade i *Bravidas* namn. Vidare har Thomas Roshäll enligt delegationsbeslut rätt att teckna anbud, varför på-

stående om bristande firmateckningsrätt saknar grund. Sammantaget menar Videum att ELIAS inte har lidit någon skada eller på annat sätt har blivit felaktigt behandlade.

VEAB har beretts tillfälle att yttra sig och anför bl.a. följande. VEAB har redovisat vad som efterfrågades i förfrågningsunderlaget vad avser kvalitets- och miljöledningssystem. Avseende KNX-utbildning har VEAB avtal med Eltech sedan många år, bl.a. vid tidigare avtalsperiod med Videum. E-postadress framgår av Lars-Olof Danielssons CV.

Bravida har beretts tillfälle att yttra sig, men har inte avhört.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Den i målet aktuella upphandlingen har genomförts som en förenklad upphandling enligt reglerna i 15 kap. LOU. Av 15 kap. 2 § LOU framgår att för offentliga upphandlingar enligt kapitlet tillämpas även bl.a. 1 kap och 16 kap. LOU.

Enligt 16 kap. 4 § LOU får allmän förvaltningsdomstol, efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada, överpröva en upphandling.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

En av huvudprinciperna enligt LOU är att anbud som inte uppfyller förfrågningsunderlagets obligatoriska krav, s.k. skall-krav, inte ska beaktas vid utvärderingen. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna pröva anbudet.

Vid överprövning av offentlig upphandling måste förvaltningsrätten utgå från att den upphandlande myndigheten själv har bästa förutsättningar att utvärdera anbuden. Den upphandlande myndigheten måste ges ett visst utrymme vid bedömning och utvärdering av anbuden under förutsättning att det sker på objektiva grunder inom ramen för förfrågningsunderlaget. Underlåtenhet från en upphandlande myndighet att följa uppställda krav i förfrågningsunderlaget kan innefatta brott mot principen om likabehandling och transparens (jfr RÅ 2002 ref. 50).

ELIAS:s förstahandsyrkande

ELIAS har gjort gällande att VEAB och Bravida inte uppfyller uppställda skall-krav i förfrågningsunderlaget varför deras anbud rätteligen ska diskvalificeras.

Invändning avseende avsaknad av e-postadress (VEAB)

Enligt förfrågningsunderlaget AFB.54 ska giltig e-postadress anges i anbudet.

ELIAS har gjort gällande att VEAB:s anbud ska diskvalificeras eftersom e-postadress inte har angetts i anbudet. Förvaltningsrätten konstaterar att formuläret till anbudet saknar uppgift om e-postadress, men att det av bilagt CV för Lars-Olof Danielsson har angetts en e-postadress till VEAB.

Förvaltningsrätten anser att bilagorna till anbudsformuläret måste anses utgöra en del av anbudet (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 26 april 2011 i mål nr 6969-10). Aktuellt skall-krav kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses innebära att e-postadress måste vara angiven i anbudsformuläret. Eftersom en e-postadress återfinns i en bilaga till VEAB:s anbud kan ELIAS inte anses ha visat att Videum brutit mot aktuellt skallkrav.

Invändning avseende avsaknad av firmabeteckning

ELIAS har framfört att bilagorna 3-7 i VEAB:s anbud saknar firmabeteckning. Av förfrågningsunderlaget AFB.31 framgår att samtliga anbudshandlingar ska vara försedda med anbudsgivarens firmabeteckning.

Det framgår inte direkt av förfrågningsunderlaget vad som avses med uppställt skall-krav. Förvaltningsrätten anser emellertid att detta inte kan tolkas på annat sätt än att det ska framgå av anbudshandlingarna, det vill säga varje enskilt anbud, att det avser en viss anbudsgivare. Begreppet handling kan inte tolkas på annat sätt än att, för det fall handlingen består av flera sidantal, en sådan handling är att se som en och samma. ELIAS kan därmed inte anses ha visat att Videum har brutit mot aktuellt skallkrav.

Invändning avseende åberopad kapacitet från annat företag

Av förfrågningsunderlaget AFC.1 framgår att entreprenören ska tillhandahålla kompetenser inom tele-, el och KNX.

Enligt 15 kap. 15 a § LOU får en leverantör vid behov när det gäller ett visst kontrakt återropa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. I doktrinen har anförts att ett avtal mellan anbudsgivaren och underleverantören måste godtas, men att en avsiktsförklaring eller ett s.k. "letter of intent", som inte är juridiskt bindande, inte räcker (Falk, Lag om offentlig upphandling – en kommentar, uppl.1, s.336).

ELIAS har oemotsagt anförts att VEAB inte har bifogat något intyg som visar att bolagets egen personal har genomgått KNX-utbildning eller att VEAB genom att återropa ett annat företags (Eltechs) kapacitet uppfyller detta krav.

Videum har gjort gällande att det företag som VEAB har hänvisat till i sitt anbud är den leverantör som Videum brukar anlita rörande KNX-frågor och att ELIAS själva har gett in ett åtagande från samma företag. VEAB har vidare uppgett sig ha avtal med Eltech sedan många år. Något avtal har emellertid inte ingetts till förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten anser att VEAB genom att inte tillhandahålla ett åtagande från Eltech, eller på annat sätt visa att VEAB kommer förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras, inte har uppfyllt aktuellt skall-krav i förfrågningsunderlaget. Trots detta har Videum utvärderat VEAB:s anbud. Videum har därigenom brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap 9 § LOU.

Invändning avseende avsaknad av CV/intyg (Bravida)

Av förfrågningsunderlaget AFB.31 framgår att anbudsgivare skall bifoga CV/intyg för arbetsledare som skall utföra uppdrag åt Videum.

Videum har medgett att Bravidas anbud saknar CV samt anfört att namngiven arbetsledare är välkänd av Videum.

Förvaltningsrätten konstaterar att Bravidas anbud inte innehåller något CV eller intyg för arbetsledare. Bravidas anbud uppfyller därmed inte aktuellt skall-krav i förfrågningsunderlaget. Vad Videum anfört påverkar inte denna bedömning. Genom att ändå utvärdera Bravidas anbud har Videum brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap 9 § LOU.

Invändning avseende avsaknad av e-postadress

ELIAS har gjort gällande att Bravidas anbud saknar e-postadress. Videum har medgett att samtliga anbud förutom ELIAS saknar e-postadress och att den troliga orsaken är att det inte framgår av anbudsformuläret att en sådan krävs. Vidare menar Videum att det saknar betydelse att anbudet saknar denna uppgift eftersom man sedan tidigare har tillgång till Bravidas e-postadress. Förvaltningsrätten konstaterar att det genom utredningen i målet inte visats att Bravidas anbud innehåller någon e-postadress. Frågan är om denna brist i Bravidas anbud utgör grund för att bortse från detsamma.

I förarbetena till LOU framgår att proportionalitetsprincipen förutsätter att kraven på upphandlingsförfarandet står i rimlig proportion till de mål som eftersträvas. Upphandlingens art och värde ska därför beaktas exempelvis när villkoren för att få delta i upphandlingen fastställs (prop. 2009/10:180 s.91). Videum har i förevarande upphandling ställt krav på att det i samtliga anbud ska anges giltig e-postadress (AFB.54). Vidare anges att syftet med uppställt krav är att anbudsgivarna kommer att lämnas besked om beslut genom tilldelningsbeslut via e-post.

Förvaltningsrätten konstaterar att det av Videum uppställda skall-kravet är klart och tydligt formulerat. Det uppställda kravet har en objektiv utform-

ning och diskriminerar ingen leverantör. Förvaltningsrätten anser emellertid att uppställt krav går utöver vad som får anses nödvändigt, eller proportionerligt, för att uppnå syftet med upphandlingen. Videum har således inte förfarit i strid med LOU genom att beakta Bravidas anbud trots avsaknad av e-postadress.

Invändning avseende avsaknad av firmabeteckning

ELIAS har vidare gjort gällande att Bravidas anbudsformulär saknar firmabeteckning i enlighet med uppställt skall-krav i förfrågningsunderlaget AFB.31.

Med hänvisning till att förvaltningsrätten, i enlighet med vad som tidigare anförts beträffande VEAB:s anbud, funnit att VEAB:s anbud anses vara i överensstämmelse med LOU när någon av handlingarna i anbudet innehåller uppgift om firmabeteckning, och då det genom ingivet registreringsbevis från Bolagsverket framgår att anbudet avser Bravida, måste motsvarande anses gälla beträffande Bravidas anbud. Att anbudsformuläret saknar firmabeteckning kan således inte anses strida mot uppställt skall-krav i förfrågningsunderlaget.

Invändning avseende avsaknad av behörig firmatecknares underskrift

Slutligen har ELIAS gjort gällande att Bravidas anbud inte har undertecknats av behörig firmatecknare.

Av förfrågningsunderlaget AFB.31 framgår att anbudet ska vara undertecknat av behörig firmatecknare. Längre ned i samma avsnitt anges att anbudet *skall* vara undertecknat av behörig firmatecknare eller ansvarig person för upphandlingen.

Behörigheten att underteckna ett anbud ska bedömas genom tillämpning av allmänna civilrättsliga regler (se bl.a. Kammarrätten i Jönköpings dom den 1 februari 2012 i mål nr 3805-11).

Förvaltningsrätten anser att det av uppställt skall-krav i förfrågningsunderlaget får anses framgå att anbudet även kan vara undertecknat av ansvarig person för upphandlingen. Av handlingarna i målet framgår att Thomas Roshäll innehar rätt till attest för Bravida. ELIAS har invänt att den delegationsordning som nu har ingetts av Videum inte fanns med i anbudet.

Av Kammarrätten i Jönköpings dom den 14 januari 2014 i mål nr 2488-13 framgår att fullmakt som getts in under processens gång inte ska anses utgöra en otillåten komplettering utan ett bevismedel i processen. Enligt förvaltningsrättens mening ger utredningen i målet, inkluderande den av Videum ingivna delegationsordningen, vid handen att Thomas Roshäll var behörig att underteckna anbudet för Bravidas räkning. Videum har således inte förfarit i strid med LOU i aktuellt avseende.

ELIAS:s andrahandsyrkande

I andra hand har ELIAS gjort gällande att upphandlingen ska rättas så att VEAB vid anbudsutvärderingen erhåller noll poäng i fråga om kvalitets- och miljöledningssystem.

Kvalitets- och miljöledningssystem

ELIAS menar att VEAB i utvärderingen av kvalitets- och miljöledningssystem inte borde ha getts maximala tio poäng eftersom VEAB inte uppfyller kraven enligt ISO 9000 och ISO 14000, då VEAB inte har varit medlemmar i EIO tillräckligt länge för att ha kunnat implementera systemen i sin verksamhet.

Frågan är om Videum har förfarit i strid med 1 kap. 9 § LOU genom att tilldela VEAB maximal poäng för kvalitets- och miljöledningssystem. Enligt förfrågningsunderlaget AFC.221 och AFC.222 ska entreprenören ha ett kvalitets- och miljöledningssystem som *ska* bifogas anbudet.

Likabehandlingsprincipen innebär bl.a. att den upphandlande myndigheten inte får efterge eller bortse från sådana skall-krav som uppställts i förfrågningsunderlaget. En konsekvens av detta är att den upphandlande myndigheten måste kontrollera att inkomna anbud inte avviker från sådana krav. Denna skyldighet kan dock normalt sett inte anses sträcka sig längre än till att en jämförelse ska göras mellan uppgifterna i anbudet och de krav som angetts i förfrågningsunderlaget. Någon skyldighet att kontrollera att lämnade uppgifter i sig är riktiga kan således inte anses föreligga, om det inte finns anledning att ifrågasätta uppgifterna.

Det är enligt förvaltningsrättens mening inte visat att VEAB vid tidpunkten för anbudet inte hade något miljö- och kvalitetsledningssystem i enlighet med aktuella skall-krav. Förvaltningsrätten anser att Videum i detta avseende inom ramen för förfrågningsunderlaget har utvärderat anbudet på objektiva grunder, varför det inte finns anledning att ifrågasätta den poängsättning Videum gjort av VEAB:s kvalitets- och miljöledningssystem.

Förutsättningar för ingripande enligt LOU

Förvaltningsrätten har ovan funnit att VEAB:s och Bravidas anbud inte uppfyller samtliga uppställda skall-krav i förfrågningsunderlaget. Genom att utvärdera anbud som inte uppfyller uppställda skall-krav har Videum brutit mot principerna i 1 kap. 9 § LOU.

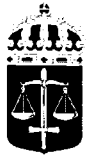
ELIAS har obestritt uppgivit att den leverantör som rangordnas högst får fler uppdrag än lägre rangordnade leverantörer. ELIAS som placerades på

tredje plats i upphandlingen får därmed anses ha lidit eller kan komma att lida skada genom Videums agerande.

Förutsättningar föreligger därför att bifalla ELIAS:s ansökan om överprövning i enlighet med förstahandsyrkandet. Med hänsyn till att konstaterade brister inte kan anses hänförliga till upphandlingens konkurrensuppsökande skede, får rättelse anses vara en lämplig och tillräcklig åtgärd. Upphandlingen ska således rättas på så sätt att anbudsutvärderingen görs om, varvid anbudet från VEAB och Bravida inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV3109/1D LOU)

Bertil Idarsson

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.